

İmamverdiyeva Çinarə Rüfət qızı

UOT: 338.48; JEL: L83

Azərbaycanın turizm sektorunda kiçik sahibkarlığa dövlət dəstəyi mexanizmi

Xülasə

Məqalədə ölkənin turizm potensialı, sahibkarlıq fəaliyyəti tədqiq olunaraq, kiçik sahibkarlığın biznesdə rolu və iqtisadiyyata təsiri təhlil edilmişdir. Dövlət turizm ilə məşğul olan sahibkarlara yardım və iqtisadi-təşkilatı mexanizmlərlə təsir etməklə ölkədə turizm dövriyyəsinin artmasına şərait yaradır. Beləliklə, məqsədyönlü şəkildə aparılan dövlət siyasəti ölkə sahibkarlarının turizm sahəsinə cəlb olunmasına, kiçik sahibkarlara yeni imkanların yaradılmasına, yüksək gəlir gətirən sahələrindən birinə çevrilməsinə imkan verəcək.

Açar sözlər: turizm, kiçik sahibkarlıq, dövlət dəstəyi, resurs, maliyyə

Giriş

Azərbaycanın zəngin tarixi-mədəni irsi, coğrafi şəraiti, özünəməxsus təbiəti, milli mətbəxi, digər resurs və imkanları turizmin inkişafı, onun milli iqtisadiyyatın gəlir gətirən bir sahəsinə çevrilməsi üçün geniş imkanlar açır. Turizm həm də iqtisadiyyatla qarşılıqlı əlaqədə olan, milli maraqların və iqtisadi inkişafın əsas istiqamətlərindən biri kimi çıxış edir ki, bu mövqe də turizm sahibkarlığının əhəmiyyətini, bu sahəyə dövlət dəstəyinin gücləndirilməsini daha qabarıq şəkildə əks etdirir. Azərbaycan Respublikasında təsərrüfat və iqtisadi fəaliyyət sahələrindən biri kimi turizm böyük əhəmiyyət kəsb edir və özünəməxsus xarakterik cəhətlərə malikdir. Bu sektor insanların, bütövlükdə cəmiyyətin maraqlarının ifadəçisi, mikro və makro səviyyələrdə gəlirlərin mənbəyi kimi çıxış edir. Sahə əməktutumlu fəaliyyət növü olduğundan, ölkədə əlavə iş yerlərinin açılmasında mühüm rol oynayır, infrastrukturun, yerli sənayenin və xalq yaradıcılıq nümunələrinin inkişaf etdirilməsinə şərait yaradır, hotellərin tikintisini sürətləndirir. Ümumdünya Turizm Təşkilatının tədqiqatlarına əsasən bu sahənin dünyada rolu artmaqdadır və 2020-ci ilə olan proqnozlarına görə turistlərin sayı 1,6 milyard nəfərə çatacaq, gəlirlər isə 2 trilyon dollar təşkil edəcəkdir. Azərbaycanın ÜDM-nin formalaşmasında, xarici ticarət balansının aktivləşməsində turizm mühüm əhəmiyyət kəsb edir və o ölkə iqtisadiyyatının hakim mövqelərində duran nəqliyyat və rabitə, tikinti, kənd təsərrüfatı, əhaliyə istehlak mallarının istehsalı və s. sahələrin inkişafına güclü təsir göstərir, sosial-iqtisadi inkişafın özünəməxsus katalizatoru kimi çıxış edir.

Ölkədə turizm fəaliyyəti sahəsinin tənzimlənməsi

Son illərdə turizmin iqtisadiyyatın əsas sahələrindən birinə çevrilməsi, onun hüquqi bazasının inkişafı, bu sahədə sahibkarlıq fəaliyyətinə dövlət dəstəyinin genişlənməsi nəzərə çarpmaqdadır. Turizm fəaliyyətinin tənzimlənməsinin əsas mahiyyəti ondadır ki, dövlət turizmin cəmiyyətdə oynadığı aparıcı rolunu lazımcına qiymətləndirməklə bərabər, həm də onun inkişafı üçün bütün imkanlardan istifadə edir. Bu imkanlardan ən vacibi turizm sahəsində mövcud hüquqi bazanı təkmilləşdirmək, turist məhsulunu yaradan təşkilatların və turistlərin hüquqlarını müdafiə etmək, turist infrastrukturunun yaranmasına yardımçı olmaq və sərmayələr cəlb etməkdir [3, 270].

Təcrübələr göstərir ki, turizmin inkişafına nail olmaq üçün dövlətin sahibkarlığa, xüsusilə kiçik sahibkarlığa dəstək verməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Ölkədə kiçik turizm sahibkarlığının inkişafı restoran, kempinq, motel, pansionat, suvenir və əl əməyi istehsalının,

əyləncə mərkəzlərinin genişlənməsinə təkan verə bilər. Turizmdə kiçik sahibkarlığın inkişafı həmçinin əhalinin məşğulluğunun artmasına, ölkə iqtisadiyyatının stabilləşməsinə, müxtəlif xidmət sahələrinin genişlənməsinə təsir edir. Digər tərəfdən kiçik sahibkarlığın inkişafı ölkədə daxili turizmin inkişafına imkan yaratmaqla, büdcəyə turizmdən daxil olan gəlirlərin yüksəlməsinə şərait yaratmaq iqtidarındadır. Bütün qeyd olunanlarla yanaşı turizmdə kiçik sahibkarlığın inkişafının digər üstünlüklərini aşağıdakı kimi sistemləşdirmək olar:

- Turoperatorların əksəriyyətinin kiçik müəssisələrdən ibarət olması;
- Kiçik biznesin turizm bazarında əlverişli rəqabət imkanlarının olması;
- Turizm sektorunda fəaliyyət göstərən və onunla əlaqəli olan xidmət sahələrinin əksəriyyətinin kiçik müəssisələrdən ibarət olması, onlar arasında səmərəli əlaqələrin təşkilinə imkan verməsi;
- Turizm sənayesində olan kiçik müəssisələrin vergi yükünün az olması, kapital cəlb etmək imkanlarının üstünlüyü [2, 243].

Turizmdə kiçik sahibkarlığın tənzimlənməsi bu kimi istiqamətlərlə bağlı çıxış edir: dövlət xərcləri, yaxud yerli gəlirlər, müəssisə və təşkilatların, yerli büdcə gəlirlərinin düzgün istifadəsi və onların turizm dövryyəsinə cəlb edilməsində tətbiq olunan normativ-hüquqi-sənədlər, stimullar və həmçinin ödəmələr. Turizm biznesinin dövlət səviyyəsində tənzimlənməsi aşağıdakı məqsədləri nəzərdə tutur:

- Turizm sənayesinin ümumi milli gəlirlərinin artırılması. Bu məqsədə nail olmağın əsas şərti dövlət mexanizmlərinin vasitəsi ilə turizmin inkişafı üçün əlverişli biznes və investisiya mühitinin yaradılması və turizm infrastrukturunun inkişaf etdirilməsidir.
- Turizm məhsulu istehlakçılarının mənafelərinin qorunması.
- Turizm fəaliyyətinin müasir tələblərə cavab verən səviyyədə təşkil edilməsinin təmini [3, 84].

Turizm sahəsində kiçik sahibkarlığın dövlət tənzimlənməsi bir sıra müstəvidən həll oluna bilər.

- Makroiqtisadi artım, tarazlığın bərpası yolu ilə ayrı-ayrı regionlarda konkret turizm sahəsinə və onların maddi - maliyyə ehtiyatlarına təsir etmək yolu ilə;
- Turizmin inkişafına şərait yaratmaqla, sahibkarlıq və rəqabət mühitinin formalaşdırılması və təşkilatı quruluşun tənzimlənməsi, onlara dəstək proqramlarının tərtib edilməsi;
- Turizmin səmərəli və daha çox iqtisadi-sosial baxımdan lokal kriteriya və yaxud ayrı-ayrı sahələrin inkişafına səbəb olması baxımından qiymətləndirməklə, sahələrarası və regionlararası əlaqələrin təkmilləşməsi yolu ilə.

Turizm sahəsində kiçik sahibkarlığın inkişafı şübhəsiz ki, dövlət tənzimlənmə mexanizmi olmadan qeyri-mümkündür. Azərbaycan Respublikasının mövcud qanunvericilik bazasına görə sahibkarlıq fəaliyyəti inzibati-hüquqi, büdcə, vergi və pul-kredit sistemləri vasitəsilə tənzimlənir. Turizm sahəsində özəl sektorun qanunvericilik bazası sahə tənzimləyici əsasları və onunla bağlı aidiyyəti hüquqi-normativ sənədləri əhatə etməkdədir. Bura həm də müvafiq tənzimlənmə, lisenziyalasdırma kimi sahibkarlıqla bağlı əlaqəli qanunlar, normativ sənədlər, ölkə rəhbərliyinin fərman və sərəncamları da aiddir. 1 sentyabr 2016-cı il tarixdə ölkədə Turizm Şurasının yaradılması, dövlət büdcəsinin layihəsində Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin müraciəti əsasında ticarət festivallarının ("shopping festival") keçirilməsi ilə bağlı tələb olunan vəsaitin nəzərdə tutulması, Azərbaycan Turizm və Menecment Universitetinin nəzdində turizm üzrə ilk peşə-ixtisas təhsili müəssisələrinin (peşə məktəbləri və peşə liseyləri) təşkili və bu məqsədlə müvafiq torpaq sahəsinin, əmlakın ayrılması da turizm sektorunun inkişafı və tənzimlənməsi baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Azərbaycanda turizm sektorunun müasir inkişaf səviyyəsi

Ölkədə turizm sahibkarlığının inkişafı 2001-ci ildən başlayaraq genişlənməkdədir. Turizm sahibkarlığının əsas istiqamətləri turoperatorla yanaşı, xidmət və yerləşmə sahəsi üzrə ixtisaslaşır. Turizmin inkişafı üçün əlverişli təbii şəraitin daha çox bölgələrdə cəmlənməsi, əmək ehtiyatlarının çoxluğu regionların sosial-iqtisadi inkişafı çərçivəsində bu sahənin üstünlüyü turizmdə kiçik sahibkarlığın inkişafı üçün geniş imkanlar yaradır [2, s. 223]. 2010-cu illə müqayisədə 2015-ci ildə turizm ilə məşğul olan müəssisələrin sayı 1,9 dəfə və onların əldə etdiyi gəlirlərin həcmi isə, 2,4 dəfə artmışdır. Eyni zamanda, müvafiq dövr ərzində bu sektorda fəaliyyət çalışan işçilərin sayı 12% yüksəlməsi ilə nəzərə çarpmaqdadır (cədvəl 1).

Cədvəl 1.

Azərbaycan Respublikasında turizm sektorunda fəaliyyət göstərən müəssisələr

	2010	2014	2015
Turizm fəaliyyəti ilə məşğul olan müəssisələrin sayı	126	218	243
Turizm fəaliyyəti ilə məşğul olan işçilərin sayı (nəfər)	1159	1567	1308
Müəssisələrin turizm fəaliyyətindən əldə etdiyi gəlir, (min manat)	14755,5	26031	35079,6

Mənbə: cədvəl müəllif tərəfindən müvafiq materiallar əsasında tərtib etmişdir [6].

Turizm sektoru dünyada yeni iş yerlərinin yaradılmasında mühüm rol oynayır və bu xidmət ümumi xidmətlərin 30%-dən çoxunu təşkil edir. Bu sektorun digər bir mühüm xüsusiyyəti ondan ibarətdir ki, bu sahədə müxtəlif bacarıqlara və təhsil sahələrinə görə insanlar çalışa bilirlər. Ümumilikdə, Ümumdünya Turizm Təşkilatının proqnozlarına görə 2029-cü ilə qədər bu sahədə çalışanların sayı 296 milyona yüksəlməlidir. Hazırda bu sahədə 266 milyon nəfər çalışır və müvafiq işçi sayına çatılması daha qısa müddət ərzində baş verə bilər.

“Azərbaycan 2020: Gələcəyə Baxış” İnkişaf Konsepsiyası”-ında bu sektorun perspektiv inkişafına xüsusi diqqət yetirilir: “Konsepsiya çərçivəsində turizm infrastrukturunun inkişaf etdirilməsi, beynəlxalq standartlara cavab verən turizm xidmət sahələrinin dairəsinin genişləndirilməsi, bu sahənin rəqabət qabiliyyətinin yüksəldilməsi və ÜDM-də xüsusi çəkisinin artırılması istiqamətində tədbirlər nəzərdə tutulur. Turizmin inkişaf etdirilməsi məqsədi ilə bu sahəyə dair qanunvericilik və standartlar təkmilləşdiriləcək, Xəzər dənizinin turizm potensialından tam şəkildə istifadə edilməsi üçün zəruri tədbirlər görülməli, bölgələrdə turizm fəaliyyəti stimullaşdırılacaq, informasiya təbliğat işi gücləndiriləcək, milli, tarixi-mədəni, sosial-iqtisadi və təbii xüsusiyyətlər nəzərə alınmaqla turizmin müxtəlif növləri müvafiq turizm marşrutları yaradılmaqla təşviq ediləcəkdir”.

Son dövrdə əvvəlki illərə nisbətən otellərin əldə etdiyi gəlirlərin həcmi 5,7% artmaqla 180 milyon manatı keçmişdir. Həmin vəsaitin 64,7%-i otaq nömrələrinin tutulmasından, 23,8%-i isə yemək və içmək xidmətlərindən daxil olmuşdur. Eyni ilə, otel otaqlarının sayı ötən illə nisbətdə 4,9% artaraq 17363-ə çatmışdır. Fəaliyyət göstərən otellərin 5%-i dövlət, 95%-i isə özəl sektorun payına düşür. Ölkəyə gələn turistlərin tərkibində Ərəb ölkələri, İran, Türkiyə, Rusiya, Belarus, Bolqarıstan, Estoniya, Finlandiya, Çexiya, Yaponiya, İngiltərə, Belçika, Polşa, Moldova, Çin, Almaniya və Rumıniya kimi dövlətlərin vətəndaşları üstünlük təşkil edir.

Azərbaycan Respublikasında turizm sektoruna yönəldilən investisiyaların həcmi 2010-cu illə müqayisədə 2015-ci ildə 11% artaraq 1064 milyon manat təşkil etmişdir (6). Müvafiq

dövr ərzində əhaliyə satılmış turizm yollayış blanklarının sayı 30% artmaqla 44615 olmuşdur. Lakin, ölkə əhalisinin xarici dövlətlərə turist səfərlərinin sayı hələ yüksəkliyi ilə seçilməkdədir. Belə ki, ölkədə satılmış turizm yollayış blanklarının xüsusi çəkisində ölkədən kənarda səyahət etmək üçün müraciət etmiş Azərbaycan vətəndaşlarının payı 85% təşkil edir (cədvəl 2).

Ölkənin turizm potensialının beynəlxalq səviyyədə tanınması məqsədilə ölkəyə gələn xarici turizm şirkətləri və kütləvi informasiya vasitələri üçün infoturlar təşkil edilir. Almaniya və Avstriyadan gələn nümayəndələr üçün belə turlar keçirilmiş, bundan əlavə Azərbaycanda fəaliyyət göstərən turizm şirkəti üçün də Quba, Zaqatala, Lerik rayonlarına infoturlar təşkil edilmişdir. Müvafiq turlarda məqsəd regionları xarici və yerli turizm bazarının iştirakçılarına tanıtmmaq, fəaliyyətlərini genişləndirmələri üçün təkan verməkdir. Həmçinin, belə turların nəticəsində bir çox rayonda turizm şirkətləri ilə mehmanxanalar arasında əməkdaşlıq yaranmış və müqavilələr bağlanmışdır.

Cədvəl 2.

Əhaliyə satılmış turizm yollayış blanklarının dinamikası (ədəd)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Əhaliyə satılmış turizm yollayış blanklarının sayı	34121	42583	62866	65448	66 233	44 615
o cümlədən:						
ölkə daxilində səyahət etmək üçün Azərbaycan vətəndaşlarına	3385	4045	5121	7078	6 990	4 695
ölkədən kənarda səyahət etmək üçün Azərbaycan vətəndaşlarına	27030	34254	52378	53 771	54 900	38 002
Azərbaycan ərazisində səyahət etmək üçün xarici ölkə vətəndaşlarına	3706	4284	5367	4 599	4 343	1 918

Mənbə: cədvəl müəllif tərəfindən müvafiq materiallar əsasında tərtib etmişdir [6].

Azərbaycan turizm sektorunun müasir inkişafı əsasən 2000-ci ildən başlamışdır, 2001-ci ilin 4 iyul tarixində Azərbaycan Prezidenti, Cənab Heydər Əliyevin sərəncamı ilə bu sahəyə nazirlik statusu verilmişdir. Və keçən illər ərzində dövlətin hərtərəfli dəstəyi nəticəsində Azərbaycanda turizm sənayesinin inkişafında nəzərəcarpacaq irəliləyişlər nəzərə çarpmışdır. Ölkədə 2001-ci ildə cəmi 3 turizm şirkəti fəaliyyət göstərirdi halda, hazırda bu göstərici 276-ya çatmışdır. Qeyd etmək lazımdır ki, bu şirkətlərin 35 faizi gəlmə və daxili turizm, 65 faizi isə gəlmə turizm növü ilə məşğul olur. Son dövrdə 79 mehmanxana və mehmanxana tipli obyektə xüsusi razılıq (lisenziya) verilmiş və hazırda bu obyektlərin sayı 304-dür. Müvafiq obyektlərin 134-ü Bakı şəhərində, 170-i isə respublikamızın regionlarında fəaliyyət göstərirlər. Həmçinin, ölkənin turizm şirkətlərinin və mehmanxanalarının birgə fəaliyyətini özündə birləşdirən və hazırda 300-ə yaxın üzvü olan Azərbaycan Turizm Assosiyası fəaliyyət göstərməkdədir. Müvafiq assosiasyanın əsas məqsədi dövlət sektoru ilə turizm sənayesi arasında körpü rolunu oynamaq, üzvlərinin hüquqlarını qorumaq və turizm sənayesinin təbliğatına dəstək verməkdən ibarətdir.

Turizmin region və bölgələrdə inkişafı sahibkarlığa yaradılan şərait və maliyyə imkanları hesabına baş verir. Sahibkarlığın səmərəli olması üçün kompleks sosial-iqtisadi

inkışaf çərçivəsində maliyyə imkanlarının təmin olunması, vergi və gömrük güzəştləri etmək yolu ilə stimullaşdırmaq mümkündür. Yerli və xarici iş adamlarının turizm sahibkarlığına meylini artırmaq üçün eyni şəraitin yaradılması, kredit və lizinq xidmətində eyni faiz dərəcələrinin tətbiq edilməsi, inhisarçılığın qarşısını ala bilər. Turizm sahibkarlığında dövlətin rolu özünü tənzimləyici tədbirlər görmək, bürokratik əngəlləri aradan qaldırmaq, dövlətin iqtisadi siyasətinə uyğun olaraq bölgələrdə əhalinin məşğulluq səviyyəsinin yüksəldilməsinə yönəldilən tədbirlərin həyata keçirilməsidir. Bununla yanaşı, turizmin regionlarda inkişafı üçün daimi infrastrukturun yaradılması birbaşa dövlətin görəcəyi əsas tədbirlərdəndir. Dövlətin maliyyə dəstəyi hesabına yerlərdə infrastrukturun yaradılması turizmin inkişafına təkan verməklə yanaşı, sahibkarlığın genişlənməsini təmin etmiş olur. Turizmdə kiçik sahibkarlığın bölgələrdə artması, iaşə, ənənəvi məşğulluq, kустar sənaye, az tutumlu istirahət evlərinin, kempinqlərin, motellərin genişlənməsinə təkan verir.

Turizm sahəsinin üzləşdiyi əsas problemlərdən biri də ixtisaslı işçilərin azlığıdır və bu sahədə peşəkar mütəxəssislərə ehtiyac yüksək olaraq qalmaqdadır. Məhz bu səbəbdən də Ümumdünya Turizm Təşkilatı, Beynəlxalq Əmək Təşkilatı və digər turizm təşkilatları tərəfindən ixtisas artırma, kadr yetişdirilməsinə dair təhsil proqramları təşkil edilir, turizm potensialı olan ölkələrlə birgə əməkdaşlıq edilərək bu sahədə çalışmaq istəyən əhaliyə seminarlar keçirilir. Turizm sektorunda çalışan əhalinin üzləşdiyi əsas problem isə turizmin mövsümi olmasıdır. Belə ki, Azərbaycanda turizm sezonu bir çox regionda yay mövsümi olur. Bu isə 3-4 ay deməkdir. Və ilin geri qalanını insanlar çalışacaq başqa sahə tapmalıdır, bu faktorun özü də turizmə cəlb olunan işçi sayına ciddi təsir edir.

Turizm sektorunun digər bir problemi isə bu sahədə aparılan proqnozlaşdırmanın çətin olmasıdır. Çünki bu sektorun inkişafına bir neçə amillər təsir edir: regionlardakı siyasi, iqtisadi, sosial vəziyyətlər, təbiət hadisələri, iqtisadi faktorlar və.s. Həmçinin, valyuta məzənnələrində tez-tez dalğalanmaların olması və bunun əvvəlcədən proqnozlaşdırıla bilməməsi turizmə mənfi təsir göstərir. İnflyasiyanın artması və bunun nəticəsində bir çox sahədə olduğu kimi turizmlə məşğul olan sektorunda da qiymətlərin qalxması, xidmətlərin aşağı düşməsinə səbəb olur. Belə təsirlərdən həm də ən çox zərər görən sahələrdən biri də məhz havayolları olur. Havayolu nəqliyyatı həm yeyinti, həm də yanacaq sənayesindən birbaşa asılıdır və bu hal baş verdikdə havayollarının qiymətləri artırır, xidmətləri azaltmaqdan başqa çıxış yolu olmur. Mövcud təsirlərin hamısı səyahətə gedən insanların bahalı gəzintilərdən uzaqlaşmasına səbəb olur, bu isə ümumilikdə bütün turizm sektoruna mənfi təsir edir. Digər tərəfdən, iqlim dəyişikliyi də bu sektora öz mənfi təsirini göstərir və bu təsirin önümüzdəki dövrlərdə daha da qabarıq şəkildə olması gözlənilir. Dünyada baş verən ekoloji və təbii fəsadlar nəticəsində iki ada yox olmuş, tüğyan edən qasırğalar isə əsasən turizm potensialı olan yerləri vurmuş və son dövrlərdə havanın qeyri-sabit olması iqlimin turizm sahəsi üzərində nə qədər böyük təsirə malik olduğunu göstərmişdir.

Nəticə

Hər bir sahədə olduğu kimi, turizm sahəsində çoxsaylı tədqiqatlar aparılmalı, beynəlxalq təcrübələrdən yararlanaraq yeni inkişaf modelləri qurulmalı və həyata keçirilməlidir. İqtisadiyyatda turizmin mühüm bir sahəyə çevrilməsi və kiçik turizm sahibkarlığının inkişafı üçün bir sıra yeni addımların atılması vacibdir ki, bunları aşağıdakı şəkildə sıralamaq olar:

- Dövlət büdcəsindən kiçik turizm sahibkarlığının inkişafına ayrılan vəsaitlərin artırılması;
- Turizm sahəsində fəaliyyət göstərən kiçik sahibkarlıq müəssisələrinə güzəştlərin tətbiq edilməsi, vergi güzəştləri, az faizli ödənişlə kreditlərin verilməsi, texniki və

ya maliyyə yardımları göstərilməsi və eyni zamanda bu sahədə qiymətlərin qismən tənzimlənməsi;

- Turizm xidməti üçün xaricdən gətirilən texnika və avadanlıqları gömrük rüsumlarından azad olunması;
- Turizmin inkişafında beynəlxalq təcrübədən yararlanması;
- Rəqabətqabiliyyətli turizm infrastrukturunun və turizm sənayesinin yaradılması;
- Azərbaycanda kifayətcə də maliyyə imkanlarına malik olan sığorta şirkətlərinin vəsaitlərindən istifadə edilməsinə imkan verən hüquqi və iqtisadi mexanizmin yaradılması.

Ədəbiyyat

1. “Azərbaycan Respublikasında kiçik və orta sahibkarlıq”, qanunlar, normativ sənədlər, analitik materiallar. Bakı 2000, səh. 5.
2. B.Ə.Bilalov, Ç.G. Gülləliyev “Turizmin əsasları”. Bakı 2015, səh. 223-224, 243-244, 250.
3. Yeganli S.T, Hacıyev E.M “Turizm”. Bakı 2006, səh. 84, 144, 270.
4. “Kiçik sahibkarlığa dövlət köməyi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı, 1999.
5. Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi. Azərbaycan Respublikasının 2015-ci il üçün dövlət və icmal büdcələrini özündə birləşdirən “Vətəndaşın büdcə bələdçisi”, Bakı 2014, səh. 44 .
6. <http://www.stat.gov.az/source/tourism/>

Имамвердиева Чинара Руфат кызы

**Механизм государственной поддержки малого бизнеса в туристическом секторе
Азербайджана**

А н н о т а ц и я

В статье исследован туристический потенциал и предпринимательская деятельность, анализирована роль малого бизнеса и его влияние на экономику. Отмечено, что государство оказывает поддержку предпринимательству в сфере туризма и с помощью организационно-экономических механизмов, воздействуя на него способствует росту туризма в стране. Таким образом, проводимая целенаправленная государственная политика будет способствовать привлечению отечественных предпринимателей к сфере туризма, созданию новых возможностей малому предпринимательству и превращению его в одно из высокоприбыльных отраслей.

Ключевые слова: туризм, малый бизнес, государственная поддержка, ресурсы, финансы

İmamverdiyeva Cinarə Rufat
Mechanism of state support for small business in Azerbaijan tourism sector
Summary

The tourism potential of our country, entrepreneurial activity were studied and the role of small businesses and the effect of the economy were analyzed in the article. It is noted that the government has helped to increase tourism volume in the country by helping entrepreneurs dealing with tourism and influencing a number of economic-institutional mechanisms. Thus, the purposeful government policy will allow the entrepreneurs of the country to be involved in the tourism field, to create new opportunities for small entrepreneurs, and to transform them from one of the high income areas.

Keywords: *tourism, small business, government support, resources, finance*

Elmi redaktor: *i.f.d. dos., Y.Məmmədov*

Daxil olub: *22.06.2016.*

Çapa qəbul olunub: *30.06.2016.*